

Z OBSAHU	Trpělivost svatých	06
	Radosti z genderu	11
	Svatý rok 2025	14



Domenico Ghirlandaio: Narození Panny Marie (1485)

Kde je Maria, tam není hřích

Pouze u třech osobností slaví Církev liturgicky i den jejich pozemského narození. První je sám Spasitel – Vánoce, druhou je Jan Křtitel – 24. červen a třetí je svátek Narození Matky Boží, který slavíme 8. září – přesně 9 měsíců od Slavnosti jejího Neposkvrněného početí.

A proč právě jen u těchto třech? Odpověď je jednoduchá: Narodili se bez dědičného hříchu, narozdíl od ostatních lidí – včetně nás všech – přišli na svět tak, jak si to Bůh od věčnosti přál a jak to člověk prvotním hříchem pokazil. U Jana Křtitele se totiž teologové domnívají, že byl zbaven dědičného hříchu již před svým narozením, v okamžiku návštěvy Panny Marie u Alžběty – po Mariině pozdravu zaplesalo dítě v jejím životě, jak víme od sv. Lukáše.

My často uvažujeme nad Mariinou dokonalostí a svatostí a vidíme v ní nedostížitelný vzor, ideál vzdálený od obyčejného lidského života. Ale je to opravdu ten nejsprávnější způsob mariánské úcty? Nebylo by správnější ji nejen oslavovat,

ale „stáhnout“ ji z nebe do svého života? Neuctíváme v ní pouze Královnu nebes, ale matku všech lidí – včetně každého z nás.

Tento svátek nás tedy může přivést k tomu, abychom se také zamysleli nad Mariiným lidstvem. Kdo mají malé děti, tak si Marii mohou představit jako miminko, protože byla také malým dítětem. Mladá maminka se stejně tak může přiblížit k Marii, protože ona byla také mladou maminkou. Rodiče, kteří přišli o své děti, se mohou také setkat s Marií, protože i ona přišla o svého syna. Každý člověk, který trpí, se může setkat s ženou, která prožívala obrovskou bolest duše. Takto můžeme být Marii hodně blízko. Ona vypadala tak obyčejně. Žila ve skrytosti nazaretského domku tak prostě a normálně. A jestliže o Ježíši říká Písmo, že nám byl podobný ve všem kromě hříchu, tak o Boží Matce to platí také. Tedy skrze toto své prosté lidství nám může být Maria tak blízko!

Nebyla by asi správná představa, že se

Maria v celém svém životě pouze modlila, že chodila po světě jen se sepnutými rukama a sklopenými očima. To jistě ne. Samozřejmě se dívala na svět kolem sebe, uměla se usmívat, uměla si hrát se svým malým Synem, uměla láskyplně hovořit s jeho Pěstounem.

Slavíme narozeniny největší ženy světa; ženy plné víry a Boží lásky. A ať se nediví skeptici nebo jinoverci, že takovým způsobem uctíváme tuto ženu, protože z ní pramení moc víry, je pro nás cestou k následování, je pro nás nejučinnější přímluvkyní, je Matkou Boha.

Její sochy nebo obrazy zdobí naše chrámy, v žádném křesťanském příbytku by také neměl chybět její symbol – obraz nebo malá soška, ale hlavně by měla mít trvalé místo v našich srdcích. Protože tam, kde je Maria, tam není hřích.

*P. Mgr. Antonín Ježek
výpomocný duchovní u sv. Prokopa
v Praze-Žižkov*

Maďarský premiér Viktor Orbán ostře kritizuje EU za to, že přijímáním ideologie LGBT odmítá „křesťanské dědictví“

Evropská unie „vyrovnává svůj počet obyvatel pomocí migrace a vede LGBTQ ofenzívu proti evropským národům, které mají přátelský postoj k rodině,“ varoval maďarský předseda vlády.

Evropská unie se stala „nezodpovědnou říší“, které ve jménu ideologie LGBT vede válku proti prarodinným, křesťanským evropským národům, prohlásil minulý víkend maďarský předseda vlády Viktor Orbán.

Orbán vystoupil v červenci v rumunském Băile Tușnad na každoroční konferenci Letní univerzity Tusványos. V této oblasti žije vysoké procento etnických Maďarů. Orbán toto setkání navštěvuje nejméně od roku 2014.

Ve svém projevu zaměřeném na budoucnosti se soustředil na domácí i zahraniční záležitosti. Jak již *LifeSite* informoval, Orbán apeloval na USA, aby ve vznikajícím multipolárním světovém uspořádání vnímaly Čínu jako světovou mocnost a nestupňovaly již existující napětí. „Strany, které stojí proti sobě, by se navzájem měly uznávat jako sobě rovné,“ řekl.

Orbán také poznamenal, že Evropa ztratila křesťanskou víru. Poukázal na to, že „západní hodnoty“ dnes mají kořeny v „migraci, LGBTQ a válce“.

„V jádru konfliktů mezi Evropskou unií a Maďarskem“ je to, že „Evropská unie odmítá [své] křesťanské dědictví.“ EU „vyrovnává svůj počet obyvatel pomocí migrace a vede LGBTQ ofenzívu proti evropským národům, které mají přátelský postoj k rodině“.

„Evropa dnes vytváří svou vlastní politickou třídu,“ dodal, „která již není zodpovědná a nezastává žádná křesťanská ani demokratická přesvědčení.“

Od svého zvolení roku 2010 změnil Orbán svou historicky katolickou zemi v obranný val proti globalismu a multikulturalismu, čímž vyvolává hněv politických zastánců otevřených hranic. V posledních letech se v Maďarsku usadili mnozí takzvaní národní konzervativci či „postliberalové“, jako například badatel Gladden Pappin.

Orbán poukázal na dichotomii mezi Maďarskem a jeho sekulárními, liberální-



Foto: miniszterelnok.hu

mi sousedy, kdy připomněl, že jeho ústava vychází z jeho křesťanského dědictví, zatímco ústavy ostatních stojí na představě osamocенého jedince.

„Podstatou maďarské ústavy, jeho základním předpokladem, je to, že existuje místo, které je naše, náš domov,“ uvedl. „Existuje společenství, které je naše, a tím je náš národ.“

„Naším duchovním východiskem je to, že toho nejdůležitějšího v lidském životě nelze dosáhnout osamocенě,“ pokračoval. „Proto je v jádru naší ústavy slovo ‚my‘. Mír, rodinu, přátelství a ducha společenství nelze získat osamocенě.“

Orbán dodal, že maďarská ústava je neoblomně prarodinná.

„Naše ústava... prosazuje místo, kde naše děti budou žít jako ve své vlasti. Potvrzuje naši identitu jako mužů a žen, protože právě to nazýváme rodinou,“ řekl. „Potvrzuje také naše hranice, protože tak můžeme vyjádřit, s kým chceme žít.“

Během svého projevu Orbán také předložil hloubkovou analýzu vnitropolitických bojů v rámci EU. Řekl, že na Maďarsko útočí „federalisté“, kteří pomocí „politické korupce“ financují jeho protivníky, aby odstranili jeho vládu v Maďarsku.

„Federalisté se nás snaží vytlačit; otevřeně říkají, že v Maďarsku chtějí změnit vládu,“ prohlásil. „Využívají všechny prostředky politické korupce k financování maďarské opozice. Totéž dělají v Polsku a pamatujete si, jak se snažili, aby v Itálii nevítežila pravice Meloniové? Všechny tyto pokusy selhaly.“

Francii, Německo a Českou republiku Orbán charakterizoval jako na straně „federalistů“, zatímco Polsko, Maďarsko a potenciálně také Itálii a Rakousko podle něj stojí na straně suverenity.

Orbán dále varoval, že přílišné „odpojování“ od světové ekonomiky by bylo od Evropské unie pošestilé, zvláště s ohledem na Rusko, které zajišťuje většinu energetických potřeb kontinentu.

„Nastavit novou rovnováhu se nepodaří přes noc – ani z měsíce na měsíc,“ předpovídal. „Nastolení takové nové rovnováhy potrvá celou generaci. To znamená, že nejen my budeme žít v tomto globálním systému vztahů, v této světové éře a v tomto duchu doby, ale i naše děti... Při tvorbě našich maďarských národních plánů to musíme mít na mysli.“

LifeSiteNews
Přeložila Alena Švecová

První streamovací služba s křesťanskými filmy startuje v Česku a Slovensku

Filmana – filmy, které nasytí duši. Tak zní název a slogan nové služby, která divákům nabídne pohodlný přístup k filmům, dokumentům a seriálům s křesťanskými hodnotami.



Foto: filmana.cz

Na *Filmaně* najdou předplatitelé videoobsah, který jim nepřinese pouze zábavu, ale také zajímavou inspiraci a přiblížení k Bohu. Za projektem stojí kolektiv věřících filmařů z produkce Bumerang Film a na podporu vzniku platformy organizátoři spouštějí v červnu crowdfundingovou sbírku.

Zahájení fungování streamovací služby je plánováno na podzim 2023.

Princip fungování *Filmany* bude stejný jako u podobných streamovacích platforem: divák za uhrazení měsíčního poplatku získá neomezený přístup do online katalogu filmů, které může sledovat kdykoliv a odkudkoliv. Cena měsíčního předplatného je 149 Kč.

Rozjezd *Filmany* je pro celý realizační tým velkou výzvou, především s ohledem na nezbytné vstupní investice. Ještě před spuštěním platformy je potřeba uhradit poplatky za licence distributorům filmů, připravit překlady a vytvořit webové

stránky. Část peněz pro tyto základní investice, které se pohybují v objemu několika milionů korun, chtějí autoři získat pomocí crowdfundingové kampaně na sbírkovém webu *Donace.cz*.

„*Filmana* startuje jako neziskový projekt. Její úspěch se opírá hlavně o důvěru těch, kteří se ji rozhodnou finančně podpořit. Proto jsme se během příprav rozhodli obrátit se na naše budoucí diváky. Jejich podpora a zájem jsou pro nás už teď silnou motivací a potvrzením, že i jim naše práce dává smysl. Kvalita filmů, které bychom rádi našim podporovatelům přinesli, se pochopitelně odráží v ceně licencí, které musíme zaplatit,“ vysvětluje Karel Studený, proč se jeho tým rozhodl vydat cestou crowdfundingu.

Ukázka webu a filmotéky je už teď veřejně dostupná na www.filmana.cz.

filmana.cz

SLOVO KNĚZE

Prázdniny jsou již za námi, a tak nám nezbyvá než si na ně uchovat nějakou tu vzpomínku. Mně utkvěly v paměti nejvíce dvě.

Vzpomínka č. 1: Kostel, ne zrovna nejmenší, plný dětí, mládeže a rodičů. Byl totiž konec letního tábora a rodičovstvo si přijelo vyzvednout ratolest. Za zvuků tzv. rytmiky (jako by běžná chrámová hudba byla bez rytmu) přichází asistence, koncelebrující a hlavní celebrant s jáhnem. Když líbáme oltář, registruji, že před něj nakráčela děvčata v kraťasech a tričkách. Blesklo mi hlavou: co tu chtěj a rázem jsem pochopil. Poprvé v životě jsem v kostele viděl to, co známe z amerického fotbalu. Roztleskávačky. Děvčata tleskala, dupala, rukama máchala a celý kostel opakoval (krom dvou koncelebrantů). K „dokonalosti“ však ještě (naštěstí) chyběl nějaký ten maskot. A takto byla provázena většina hudební produkce při nejsvětější oběti, ze které se, díky tomu, zcela vytratil obětní charakter. Na tomto poznání se shodli též oba koncelebranti s tím, že oni však zažívali zcela hmatatelný pocit utrpení.

Vzpomínka č. 2: Kostel menších rozměrů než z č. 1, letní podvečer, osvětlený hlavní oltář a na něm vystavená NSO k tiché adoraci, skoro deset lidí v tichém usebrání. Asi 5 minut po začátku adorace tiše vchází mladá slečna v sukni ke kotníkům a pomalu se začíná probírat zrnky růžence. Pak rozvírá Písmo Svaté a až do konce adorace nad ním zcela evidentně rozjímá. Po hodině pan farář ukládá monstranci do svatostánku a po chvíli slečna tiše odchází. Hlavou mi probleskne vzpomínka č. 1 a v duchu si říkám: „Bože, díky, ještě nejsme ztraceni“.

A jaké vzpomínky na prázdniny máte Vy, milí čtenáři?



Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

DÁ-LI SI ŘÍCI, SVÉHO BRATRA JSI ZÍSKAL

10. září 2023 – 23. neděle v mezidobí – Mt 18,15–20

Augustin

Pán nám připomíná, abychom nebyli lhostejní k hříchům druhého. Ne tak, že bys hledal něco, co bys mohl vytknout, ale že bys hledal něco, co bys mohl napravit. Máme totiž kárat s láskou: ne s touhou ublížit, ale s touhou napravit. Jestliže jsi něco zanedbal, udělal jsi něco horšího než on. Když se provinil, uštědřil si těžkou ránu, a ty se nestaráš o ránu svého bratra; když mlčíš, jsi horší než on, když nadává.

Jan Zlatoustý

A když ho nepřesvědčíš, dodává se, co uděláš potom: Nedá-li si však říci, přiber si ještě jednoho nebo dva. Čím je totiž nestoudnější a zatvrzejší, tím více se máme snažit ho vyléčit, ne se na něj hněvat a nenávidět ho. Vždyť i lékař, když vidí, že nemoc nepolevuje, nepřestává, ale je ochotnější léčit. Hle, jak se toto kárání děje ne pro pomstu, ale pro nápravu: proto káže vzít dva, ne hned, ale až se nebude chtít napravit; a ani tehdy k němu neposílá zástup, ale jednoho nebo dva. A k tomu uvádí svědectví Zákona, když říká, že každé svědectví má být potvrzeno ústy dvou nebo tří svědků. Jako by říkal: Ty už máš svědectví, že jsi učinil vše, co ti náleželo.

A ohledně těch, kdo jsou mimo církev, Pán přikázal nedodržovat nic takového, co přikázal ohledně napominání bratří. Ale o těch, kdo jsou mimo, řekl: *Udeří-li tě někdo do jedné tváře, nastav mu i druhou* (srov. Mt 5,39). Bratřím však káže, aby je napomínal i káral.

Origenes

Podívejme se však, aby se snad tento výrok nevztahoval na všechny hříchy. Neboť co když se někdo dopustí některého z hříchů, které jsou smrtelné (např. se stane cizoložníkem, vrahem...), je rozumné v takových věcech napomínat mezi čtyřma očima, a když poslechne, hned o něm říci, že byl získán? Nebo má být nejprve vyloučen z církve, nebo až poté,



Italský byzantský mistr: Kristus Pantokrator (cca 1100)

co byl napomenut před svědky a církví a setrvává ve svých dřívějších skutcích? Jiný však s ohledem na nesmírné Kristovo milosrdenství řekne, že Kristova slova nerozlišují mezi hříchy, a tak ti, kdo určují, že se týkají jen nejmenších hříchů, jednájí proti Kristovu milosrdenství. Jiný naopak tato slova pečlivě zvažuje a hájí se tím, že nebyla řečena o každém hříchu: vždyť ten, kdo se dopouští tak velkých hříchů, není bratrem, ale je pouze nazýván bratrem, a s takovými bychom podle apoštola neměli ani jíst (srov. 1 Kor 5,11). Ale jako ti, kdo vysvětlují, že to platí pro každý hřích, dávají neopatrným příležitost k hříchu, tak naopak ten, kdo učí, že hříšník má být považován (po napomenutí před svědky a církví) za pohana a celníka i v nejmenších a ne jen smrtelných hříších, se zdá být poněkud krutý. Nemůžeme totiž říci, zda zcela zahyne. Za prvé proto, že ten, kdo neuposlechl při třech napomenutích, může uposlechnout při čtvrtém; za druhé proto, že někdy se člověku dostane odplaty ne podle jeho skutků, ale více, než zhřešil, což se na tomto světě daří; a konečně

proto, že se neříká, že je sám jako pohan a celník, ale že je jako ty. Kdo tedy byl třikrát napomenut v lehkém hříchu a ne-napraví se, toho bychom měli považovat za pohana a celníka a mít se před ním na pozoru, aby se nestyděl. Zda ho však Bůh bude také soudit jako pohana a celníka, to nám nepřisluší prohlásit, ale to musí posoudit Bůh.

A další důvod, proč nejsou prosící vyslyšeni, je ten, že na zemi nejsme ve všem zajedno, ani v učení, ani v jednání. Neboť jako v hudbě, není-li shoda hlasů, není posluchači příjemná, tak i v církvi, není-li shoda, Bůh nemá zalíbení v nich a neslyší jejich hlasy.

Raban

Nepřikazuje příliš zešíroka odpustit tomu, kdo zhřešil, ale tomu, kdo poslechne, tj. poslechne a lituje: aby nebylo nedosažitelné ani odpuštění, ani dovolená milost.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

BLAHOŠLAVENÝ HENRI DE LUBAC?

Francouzští biskupové 31. března oznámili, že požádají Svatý stolec o svolení zahájit proces blahoslovení otce Henriho de Lubaca, SJ.

Ať už bude výsledek procesu jakýkoli, pocta jedné z velkých osobností katolické teologie dvacátého století by byla vhodným pokračováním oslav šedesátého výročí zahájení koncilu. Bez de Lubacovy průkopnické práce při znovuobjevování díla církevních otců a bohatství středověkých biblických komentářů pro současné katolické myšlení by totiž klíčové texty II. vatikánského koncilu – jeho dogmatické konstituce o Božím zjevení a o církvi – neměly tak bohatý biblický a patristický obsah a styl.

Kdo byl Henri de Lubac? Byl veteránem francouzské armády z první světové války, v níž byl těžce raněn. Jak jsem uvedl výše, byl vůdčí osobností hnutí za oživení katolické teologie prostřednictvím „návratu k pramenům“. Po pádu Francie v roce 1940 byl významným představitelem francouzského katolického odporu proti nacismu a zapáleným studentem moderního ateismu. V posledních letech pontifikátu Pia XII. byl vykázan do teologického ústraní, ale Jan XXIII. ho později rehabilitoval a jmenoval ho do jedné z komisí připravujících II. vatikánský koncil. V průběhu koncilu sehrál významnou, ač nedoceněnou roli, když laskavým způsobem prohlášoval, že II. vatikánský koncil nebyl svolán proto, aby znovu vynalezl katolicismus, ale aby jej obnovil pro misi, a to prohloubením toho, jak církev chápe evangelium, aby mohla účinněji zvěstovat Ježíše Krista světu.

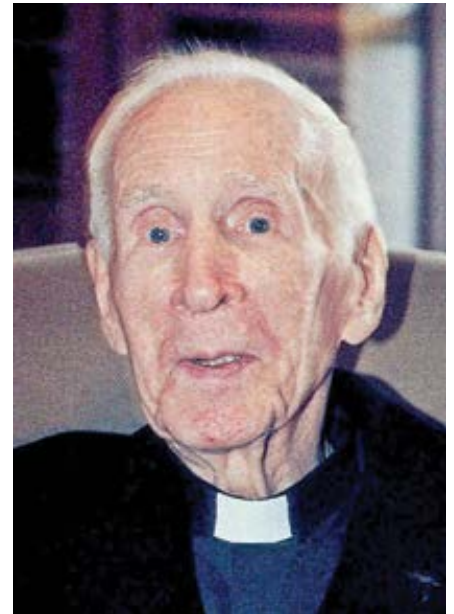
Právě otec de Lubac rozpoutal válku o dědictví koncilu: zuřivý boj – nikoli mezi „progresivisty“ a „tradicionalisty“, ale mezi koncilními reformními teology – o smysl celého koncilu. Francouzský jezuita stál po boku svého mladšího německého kolegy Josepha Ratzingera a dalších, kteří trvali na tom, že II. vatikánský koncil je reformním koncilem v kontinuitě s tradicí, nikoli koncilem rozchodu s tradicí – dnes jej někteří nazývají koncilem, který realizoval „změnu

paradigmatu“. Za to otec de Lubac zaplatil velmi vysokou cenu.

Když ho Jan Pavel II. v roce 1983 jmenoval kardinálem – jako prvního z řady vlivných teologů II. vatikánského koncilu, které polský papež takto vyznamenal –, jeho jezuitští bratři ve Francii, z nichž mnozí ho považovali za teologického převlékače kabátů, se zachovali ohavně. Kvůli jeho jmenování nejprve zuřili, pak je lhostejně ignorovali s tím, že to není „jejich věc“ a odmítli sedmaosmdesátiletému kandidátovi na kardinálský úřad pomoci s přípravou na konzistoř, na níž měl obdržet červený klobouk. Do věci se vložili de Lubacovi mladí přátelé z okruhu francouzského časopisu *Communio* (na jehož vzniku se podílel), kteří mu koupili nová roucha vhodná pro kardinála a přiměli de Lubacova provinciála, aby mu obstaral zpáteční letenku do Říma a doprovod na cestu. Po návratu z konzistoře uspořádali pařížští jezuité kardinálu de Lubacovi recepci, na které se podávaly pouze nealkoholické nápoje.

Během těchto útrap, stejně jako v letech, kdy vůči němu byli církevní představitelé ve Vatikánu podezřívaví, se Henri de Lubac choval jako gentleman. Byl však ještě něčím víc. Byl opravdovým věřícím členem církve, jak dokazují jeho paměti nazvané *Ve službách církve: Henri de Lubac se zamýšlí nad okolnostmi, které ho vedly k sepsání spisů* (Ignatius Press). Ať už ho trápilo nepochopení, pomluvy nebo zloba, zůstával vzorem rozumného jednání a lásky k bližnímu. Vědci budou i nadále diskutovat o de Lubacově učení o vztahu přirozenosti a milosti, přirozeného a nadpřirozeného. O oddanosti francouzského teologa Kristu a jeho věrnosti církvi však nemůže být pochyb.

Bral vážně příkaz svatého Ignáce, aby muži Tovaryšstva Ježíšova „zapálili svět“. Chápal, že nástroje k roznícení evangelizace je třeba postupem času zdokonalovat, neboť pravdy, které Kristus církvi předal, nelze omezit na pouhý soubor



Henri de Lubac. Foto: alchetron.com

pouček. Tyto pravdy jsou však trvalé a úkolem teologa je přizpůsobit jim své myšlení, nikoli namloutvat si, že si je dokonale osvojil.

Henri de Lubac věděl, že velké totalitní režimy jeho doby – nacismus a komunismus – jsou falešná, nadpozemská náboženství, proti nimž je třeba bojovat takzvanými „zbraněmi ducha“. Tytéž „zbraně“ by mohly sloužit i k obnově církve, aby mohla podnikat úspěšnou misi. Jeho vize byla velkolepá a on žil v souladu s ní. Ať už bude nakonec blahorečen, nebo ne, je správné vážít si ho za to, že ji jasně formuloval.

George Weigel
First Things
Přeložil Pavel Štíčka



George Weigel
Ethics and Public Policy Center

TRPĚLIVOST SVATÝCH

Snad každý z nás se potřebuje zdokonalovat v trpělivosti... ale většina z nás s tím nijak zvlášť nespěchá.

Jednou z nevýhod života v „instantní společnosti“ – jak je ta naše nazývána – je sklon předpokládat, že to, co potřebujeme nebo chceme, bychom měli mít ihned a že muset na něco čekat je neúměrně těžké břemeno.

Máme sklon přenášet netrpělivost i do našich vztahů s druhými lidmi; mnohdy očekáváme, že se přizpůsobí našim kritériím, našim předpokladům a našemu časovému rozvrhu, a pokud se tak nestane, mnozí z nás se nikterak neostýchají dát jim najevo, jak se cítí. Bývají dokonce chvíle, kdy se netrpělivost projevuje i v našem vztahu s Bohem: „Kdy už bude konec mše?“ „Jak dlouho mě Bůh ještě nechá tohle snášet?“ „Proč Bůh neodpovídá na mou modlitbu?“

Pokud na svět nahlížíme z širší perspektivy, pak je pravda, že náš život na zemi rychle ubíhá a že čas je příliš drahocenný na to, abychom jím plýtvali. To však neznamená, že máme nárok na okamžité splnění všech našich požadavků, aniž bychom se ohlíželi, co to bude stát. Jsme stvořeni k věčnému životu, a světci si uvědomovali, že pokorné praktikování ctnosti trpělivosti je důležitým způsobem, jak se připravit na nebe.

Příklad nám dává papež sv. Silvestr. Křesťanství bylo v Římské říši nepovoleným náboženstvím a těm, kdo ho vyznávali, hrozilo v dobách pronásledování věznění, mučení a smrt. To se však v roce 313 změnilo.

Sv. Silvestr byl následujícího roku zvolen papežem – pro církev to byla doba velkých změn a příslibů. Nový papež se jednak musel zorientovat ve zcela nové, bezprecedentní situaci; ale musel také trpělivě jednat s Konstantinem, který byl jednou z nejdominantnějších osobností tehdejší doby (i dob následujících). Císař byl přesvědčen, že mu Bůh svěřil odpovědnost nejen za politickou správu, ale i za vedení a ovlivňování církve. Konstantin se jako velký, přátelský pes, který nezná svou sílu a je zvyklý, že



Kaple sv. Silvestra v Santi Quattro Coronati, Řím. Foto: wikimedia

vždy bude po jeho, chtěl vyjadřovat ke všemu. Měl skutečné náboženské motivy, upřímně věřil v křesťanství (ačkoli pokřtít se nechal až těsně před svou smrtí), ale uvažoval také v politických kategoriích: pokud bude církev sjednocujícím prvkem, říši to celkově posílí. Proto měl císař sklon vměšovat se do náboženských záležitostí, do kterých mu, přísně vzato, nic nebylo. Sv. Silvestr to vše musel trpělivě snášet a obtížně vytvářet rovnováhu mezi spokojeností císaře a udržením nezávislosti církve (stejně dilema řešilo mnoho papežů). Víceméně se mu to podařilo; sv. Augustin měl možná na mysli tohoto svatého papeže, když zhruba o sto let později napsal: „Trpělivost je společníkem moudrosti.“

Dalším světcem, který prokázal ctnost trpělivosti, byl opat sv. Aelred. Když ho jakýsi šlechtic kritizoval v přítomnosti krále, Aelred mu pokorně naslouchal a pak mu poděkoval, že ho upozornil na jeho chyby. Šlechtic byl tak dojat Aelredovou pokorou a trpělivostí, že ho prosil o odpuštění. Být trpělivý může mít na druhé lidi velmi pozitivní vliv.

Netrpělí lidé, které je třeba uklidňovat nebo utěšovat, obvykle nebývají mocné autority, ale najdeme je často mezi našimi rodinnými příslušníky. V jedenáctém století byl sv. Petr Damián, když mu zemřeli rodiče, svěřen do péče staršího bratra, který byl nejen netrpělivý, ale i bezcitný a nedbalý. Petr se učil v těchto podmínkách žít, dokud o něj nezačal pečovat další bratr, který mu zajistil vzdělání. Petr se v důsledku těžkých zážitků z dětství stal obzvláště citlivým k potřebám a pocitům druhých; byl nejen šetrný k chudým, ale také velmi trpělivý vůči těm, kdo s ním nesouhlasili.

Protože s Petrem všichni snadno vycházeli, papež ho často pověřoval rolí prostředníka v rozličných sporech mezi církví a místními úředníky a v otázkách jurisdikce různých klášterů.

Jsme povoláni k tomu, abychom s druhými lidmi jednali trpělivě, ale není to vždy snadné. Sv. Dositheus, mladý mnich z šestého století, byl pověřen péčí o nemocné členy komunity. Sebestřednost, k níž nemoc někdy vede, může způsobit, že lidé mají nepřiměřené požadavky; když k takové situaci došlo,



Sv. Aelred z Rievaulx. Foto: english-heritage.org.uk

Dositheus ztrácel trpělivost a mluvil s pacienty hrubě. Plný výčitek svědomí pak utíkal do své cely, padl na podlahu, hořce plakal a prosil Boha o milost. Jeho upřímná lítost umožnila, aby v něm působila Boží milost, a s Boží pomocí se Dositheus nakonec stal tak laskavým, trpělivým a veselým, že nemocní toužili po jeho přítomnosti.

Sv. Cyprián, velký kartaginský biskup ze třetího století, napsal slavné kázání o významu trpělivosti, ale sám měl s praktikováním této ctnosti často problémy. Cyprián byl silná osobnost a tvrdě hájil církevní učení; dokázal být mírný a showivavý, ale také přísný a nekompromisní, což z něj učinilo „hromosvod“ v dobách náboženských sporů (například o to, jak přísně má církev zacházet s odpadlíky křesťany) a terč v dobách pronásledování ze strany státu. Státní úřady nechaly sv. Cypriána v roce 258 popraviti. O více než sto let později jiný slavný biskup ze severní Afriky, sv. Augustin, napsal, že Cyprián odčinil svou častou prchlivostí a netrpělivostí slavnou mučednickou smrtí.

Ve snaze zkrotit svou netrpělivost někdy předpokládáme, že budeme muset učinit hrdinská opatření. Prvním krokem je uvědomit si, že ačkoli obvykle nemůžeme ovlivnit to, co se nám děje, vždy se můžeme rozhodnout, jak budeme reagovat. Proto sv. Filip Neri podotkl: „Utrpení je rájem pro toho, kdo trpí s trpělivostí, zatímco pro toho, kdo trpělivost postrádá, je peklem.“ Když se rozhodneme přijmout životní obtíže jako součást Božího plánu s námi, promění se z pokušení nebo možných příležitostí ke hříchu v cenný prostředek milosti a du-

chovního růstu.

Pokud jde o naše vztahy s druhými lidmi, sv. Bonaventura upozorňuje: „Dávejte si pozor, abyste se nerozčilovali nebo nebyli netrpěliví kvůli chybám druhých; bylo by totiž pošetilé, kdybyste viděli člověka padat do příkopu, a vy se nesmyslně vrhli do jiného.“ Jinými slovy, neměli bychom dopustit, aby nás chyby někoho jiného přivedly k hříchu netrpělivosti. Právě těm lidem, kteří nám jdou nejvíce na nervy, potřebujeme projevit tu největší smířlivost a pochopení. Možná si takovou ohleduplnost „nezaslouží“, ale pokud se chceme líbit Bohu, musíme se snažit jim ji projevovat.

Sv. František Saleský nám radí: „Věrně odolávejte netrpělivosti, projevujte nejen s rozumem, ale dokonce i proti rozumu svatou zdvořilost a laskavost vůči všem, ale zejména vůči těm, kteří vás nejvíce otravují.“

Jak můžeme v tomto ohledu překonat své přirozené sklony? Jednoduše tím, že si budeme připomínat, že jsme trpěliví nikoli primárně kvůli člověku, který nás dráždí, ale že se jedná o projev naší lásky k Ježíši. Jeho následování často znamená snášet lidi, události a situace, kterým bychom se nejraději úplně vyhnuli. Tato snaha je velmi cenná, neboť, jak poznamenala sv. Kateřina Drexel, „trpělivě snášení kříže – ať už je jakýkoli – je tou nejdůležitější prací, kterou máme vykonat“.

Podle sv. Alfonse z Liguori „nejšťastnější člověk na světě je ten, kdo se odevzdá do vůle Boží a přijímá z jeho ruky všechny věci, ať už příznivé, nebo nepříznivé“. Dá se tedy říci, že – ať už si to uvědomujeme, či nikoli –, když volíme buď trpělivou, nebo netrpělivou reakci

na svět kolem nás, rozhodujeme o tom, zda budeme šťastní, nebo nešťastní. Někteří lidé, jako například sv. Markéta Marie Alacoque a sv. Bernadetta, jsou od přírody velmi mírní a trpěliví; pro mnohé z nás jsou však mírnost a trpělivost ctnosti, které musíme během života rozvíjet. Připomeňme si to, co světcí z vlastní zkušenosti velice dobře znali: Bůh má nekonečnou trpělivost s každým z nás, a proto po nás nežádá zase tak příliš mnoho, když chce, abychom se snažili projevit trochu trpělivosti vůči druhým.

K dalšímu zamyšlení

„Pokud usiluješ o trpělivost, nenajdeš lepší příklad než kříž. Velká trpělivost se projevuje dvojnásobem: když člověk trpělivě mnoho trpí, nebo když trpí věci, kterým se může vyhnout, a přesto se jim nevyhýbá. Kristus na kříži snášel mnoho, a činil tak trpělivě...“

Sv. Tomáš Akvinský

„Ten, kdo trpělivě snáší utrpení pro Boha, brzy dospěje k velké dokonalosti. Bude pánem světa a jednou nohou už bude na onom světě.“

Bl. Giles z Assisi

„Když tě postihne nějaké neštěstí, hledej prostředky, které ti Bůh nabízí – neboť neučinít tak by znamenalo pokoušet jeho božskou prozřetelnost –, ale když už jsi tak učinil, očekávej s naprostým odevzdáním výsledek, který ti určí. Pokud uzná za vhodné, že dovolí, aby řešení zvítězilo nad zlem, pokorně mu děkuj; pokud však naopak dovolí, aby zlo zvítězilo nad řešením, trpělivě dobrořeč jeho svatému jménu a podříd se.“

Sv. František Saleský

Co můžete vyzkoušet

Vyhodnocujte a posilujte svou trpělivost. Podle sv. Františka z Assisi „nikdy nemůžeme říci, jak trpělivý nebo pokorný je člověk, když se mu všechno daří. Ale když ti, kteří s ním mají spolupracovat, dělají pravý opak, pak to poznat můžeme. Člověk má totiž jen tolik trpělivosti a pokory, kolik jí projeví v takové chvíli

dokončení na str. 8

POSUZOVÁNÍ REVOLUCE Z 60. LET PODLE TEHDEJŠÍCH MĚŘÍTEK



Foto: Tumpatumcla~commonswiki / wikimedia

Možná jsem si titulek špatně přečetl, nebo byl změněn poté, co jsem ho viděl poprvé. Ať už je tomu tak či onak, podíval jsem se na jednu zprávu CNA a viděl jsem (nebo jsem si myslel, že vidím) nadpis: „Kubánský kněz: 64 let stačí k tomu, aby se prokázalo, že revoluce nefungovala.“ Dotyčný kněz mluvil konkrétně o *kubánské* revoluci a má samozřejmě pravdu. Avšak Castro nebyl jediným revolucionářem své doby a stejnou logiku můžeme aplikovat na všechny.

Můžeme-li dnes s definitivní platností tvrdit, že Castrův režim nepřinesl Kubě socialistickou utopii – a tvrdit to můžeme –, co lze říci o smršti, která zhruba ve stejné době zasáhla katolickou církev? A o sexuální revoluci, vyhlášené jen několik let poté? Batistova vláda, kterou Castro svrhl, byla zkorumpovaná a autoritářská; ale daří se dnes Kubáncům lépe? Život církve byl možná v padesátých letech otupělý rutinou, ale dočkali jsme se

„nového jara“, které bylo po II. vatikánském koncilu tak sebejistě slibováno? Američané měli své sexuální komplexy v době, kdy se vysílaly populární seriály *Leave It To Beaver* a *Father Knows Best*, ale znamenají snad pořady *Modern Family* a *The Bachelor(ette)* pokrok?

V posledních 60 letech jsme byli svědky revolucí v církvi i ve společnosti. Nyní zakoušíme důsledky těchto revolucí a měli bychom si uvědomit, jak radikálně se naše životy během jediné generace změnily, ať už v dobrém, nebo ve zlém. Samozřejmě, že se nemůžeme vrátit do roku 1963. Ale kdybychom mohli, byli bychom na tom hůř?

Dovolte mi položit otázku trochu jinak. Kdybychom se mohli pomocí stroje času vrátit do roku 1963 a říci některým významným představitelům té doby, co mohou očekávat od slavné budoucnosti v roce 2023, byli by spokojeni? Zkusme to – a nepokládejme otázky nudným

konzervativcům, ale vůdcům, kteří byli (a většinou stále jsou) považováni za liberální idoly své doby.

Řekněte Matce Tereze z Kalkaty, že misionáři nesmějí doufat v obrácení strádajících lidí na katolickou víru.

Řekněte Rev. Martinu Lutheru Kingovi mladšímu, že v roce 2023 prezident Spojených států prohlásí, že nejdůležitějším občanskoprávním bojem současnosti je prosazení toho, aby si mladí lidé mohli změnit svou sexuální identitu.

Řekněte papeži Janu XXIII. že návyk sebekázně, který si vypěstoval – například „střežení očí“ – jsou známkou emocionální strnulosti. Když už jste u toho, řekněte mu, že liturgii, kterou slavil, je nutno nyní potlačovat.

Řekněte Dorothy Dayové, že katolické instituce by měly do svých programů zdravotní péče zahrnout i úhradu potrátů, aby mohly být i nadále financovány státem.

Řekněte prezidentu Kennedymu, že na budově amerického velvyslanectví ve Vatikánu bude vlát vlajka LGBT hrdosti.

Už se bavíte?



Philip F. Lawler
ředitel Catholic Culture

Phil Lawler
Catholic Culture
Přeložil Pavel Štíčka

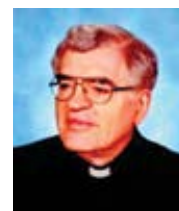
dokončení ze str. 7

li, a ani o trochu víc“. Lidé nebo situace, které ve vás vyvolávají netrpělivost, jsou tedy ve skutečnosti příležitostí, jak Bohu i sobě dokázat, jak jste trpěliví a pokorní. Pokud se vám to často nedaří, je to zřejmý signál, že potřebujete růst v trpělivosti. Dejte si předsevzetí, že se budete o něco více snažit odolávat každému pokušení k netrpělivosti, a požádejte Boha

(a své oblíbené svaté), aby vám ho pomohl splnit.

Mnozí z nás obzvláště neradi přerušují modlitbu, ale jak poznamenává sv. František Saleský, pravý modlitebník si uvědomuje, že v danou chvíli můžeme sloužit Bohu buď rozjímáním, nebo tím, že budeme reagovat na bezprostřední potřeby druhého člověka. Měli bychom si vyhradit čas na modlitbu, ale pokud je tento čas přerušen, dalším projevem naší lásky

k Bohu by měla být naše trpělivá reakce.



Fr. Joseph Esper
katolický kněz, publicista

Fr. Joseph Esper
Catholic Exchange
Přeložil Pavel Štíčka

MYŠLENKY VELKÝCH KŘESŤANSKÝCH AUTORŮ O LÁSCE

„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“
J 3,16

„On mu řekl: ‚Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“

Mt 22,37–40.

Tyto verše bývají často citovány jako ústřední část křesťanské zvěsti, která vyjadřuje poselství lásky, oběti a spásy, jež je základem křesťanského života. Thomas Merton, svatý Augustin, biskup Fulton Sheen a C.S. Lewis jsou myslitelé, kteří rozsáhle pojednávali o lásce. Jejich pohledy se sice v některých aspektech liší, ale v přístupu k tomuto tématu u nich nacházíme i určité podobnosti.



Foto: Jaro Tupy / Člověk a Víra

Podobnosti

Všichni čtyři autoři považují lásku za nesobeckou a na druhého zaměřenou sílu, která usiluje o dobro druhého. Všichni zdůrazňují význam zranitelnosti a rizika v lásce.

Připomínají rovněž, že silně milovat znamená otevřít se možnosti, že budete mít zlomené srdce a budete zakoušet bolest. Každý z autorů vidí v lásce proměňující sílu. Láska formuje jedince a vztah každého jednotlivce k okolnímu světu.

Rozdíly

Thomas Merton často psal o lásce v kontextu kontemplativní spirituality. Podotýká, že k lásce patří i odevzdání sebe sama vyšší moci nebo realitě.

Svatý Augustin byl silně ovlivněn svou křesťanskou vírou a lásku vnímal jako projev Boží milosti. Augustin viděl lásku jako prostředek k dosažení božského sjednocení.

Biskup Fulton Sheen často zdůrazňoval praktické důsledky lásky v každodenním životě. Upozorňoval, že láska

zahrnuje ochotu obětovat se a usilovat o dobro druhých.

A konečně, C. S. Lewis byl známý pro své pečlivé zkoumání různých druhů lásky, včetně romantické lásky, přátelství a božské lásky.

Láska usiluje o dobro druhého

Láska je často chápána jako nesobecká a na druhé zaměřená síla, protože zahrnuje hluboký zájem o blaho a rozkvět milované osoby. Když někoho nebo něco milujeme, nejsme motivováni vlastními touhami nebo potřebami. Motivuje nás spíše touha konat dobro pro druhého.

Konání dobra pro druhého však může mít řadu podob. Například v milostném vztahu můžeme upřednostňovat potřeby a touhy svého partnera před svými vlastními. Snažíme se, aby byl šťastný, i když to znamená obětovat vlastní přání či potřeby, nebo dokonce vlastní život.

Ve vztazích s rodinnými příslušníky je láska trochu odlišná. Naše jednání motivuje pocit povinnosti a péče o jejich

blaho, i když to pro nás nemusí být výhodné nebo snadné. Přesto bychom pro ně obětovali svůj život.

A jiná láska je zase v přátelství. Svému příteli můžeme nabídnout podporu a povzbuzení, i když tak přijdeme o čas nebo energii, kterou bychom mohli věnovat vlastním zájmům. Můžeme však váhat, zda pro přítele obětovat svůj vlastní život. Ježíš však říká, že právě to máme dělat (J 15,12–13).

Láska v podstatě znamená upřednostňovat potřeby a přání druhých před svými vlastními. Jde o snahu podporovat jejich rozkvět a blaho. To může zahrnovat projevy laskavosti, obětavosti a štědrosti, stejně jako ochotu naslouchat, cítit se a pochopit perspektivu druhého. Upřednostňováním potřeb druhých před vlastními může láska podpořit hlubší vztahy a pocit společného cíle a smyslu našich vztahů.

Hluboce někoho milovat

Když někoho hluboce milujeme, můžeme se otevřít možnosti, že budeme mít zlo-

mené srdce a budeme cítit bolest. Láska totiž zahrnuje ochotu být zranitelný a svěřit své emoce, naděje a touhy druhé osobě. Když někoho milujeme, vystavujeme se riziku odmítnutí, zklamání a ztráty. Je tomu tak proto, že jsme do vztahu investovali významnou část sebe sama.

Například v milostném vztahu se můžeme otevřít možnosti odmítnutí. Co když k nám náš partner nebude cítit totéž nebo se rozhodne vztah ukončit? V přátelství však můžeme zakusit bolest, pokud přítel zradí naši důvěru nebo se nám odcizí. A ve vztazích s rodinnými příslušníky můžeme zakoušet smutek a ztrátu, pokud ztratíme milovanou osobu nebo pokud jsou naše vztahy napjaté.

Možnost, že nám někdo může zlomit srdce a způsobit bolest, ovšem není důvodem k tomu, abychom se vyhýbali lásce nebo se bránili navazování smysluplných vztahů. Láska je podstatnou součástí toho, co nás dělá lidmi. Může do našeho života vnést radost, naplnění a smysl. Riziko bolesti je však také reálné. Je však vyváжено potenciálem hlubokého spojení, přátelství a růstu, který může plynout z lásky a z toho, že jsme milováni.

Hluboce milovat nakonec znamená přijmout možnost, že nám někdo způsobí bolest a zlomí nám srdce. Zároveň to však znamená přijmout krásu a bohatství, které přináší navazování smysluplných vztahů s druhými lidmi a zejména s Ježíšem Kristem.

Proměňující síla lásky

Proměňující síla lásky je schopnost lásky přinášet pozitivní změny a růst v jednotlivcích, vztazích a společenstvích. Jednoduše řečeno, láska dokáže lidi hluboce proměňovat. Formuje jejich identitu, přesvědčení a hodnoty a inspiruje je k tomu, aby se stali tou nejlepší verzí sebe sama.

Jedním ze způsobů, jak může láska proměňovat, je podpora osobního růstu a rozvoje. Když cítíme lásku, můžeme být více motivováni k tomu, abychom šli za svými cíli, riskovali a opouštěli své komfortní zóny. Láska pro nás také může být výzvou, abychom se postavili svým obavám, nejistotám a omezením. Může nás dokonce přimět k tomu, abychom se stali soucitnějšími, trpělivějšími a empatictějšími.

Láska může také proměňovat vztahy tím, že podporuje hlubší vazby, důvěru a porozumění mezi jednotlivci. Když někoho milujeme, můžeme být ochotnější naslouchat jeho nebo jejímu názoru na věc. Projevujeme také soucit s jeho/jejími problémy a spolupracujeme na dosažení společných cílů. Láska nám také může pomoci ocenit jedinečné vlastnosti a silné stránky našich blízkých a přijmout je takové, jací jsou.

A konečně, láska může proměňovat v širším měřítku tím, že podporuje sociální změny a spravedlnost. Když milujeme druhé, můžeme mít větší sklon vystupovat proti nespravedlnosti. Možná se začneme zastávat lidí na okraji společnosti a pracovat na vytvoření spravedlivější společnosti.

Láska

Láska nás zkrátka může inspirovat k budování mostů přes rozdíly. Vede nás

k soucitu s trpícími a ke snaze o vytvoření lepšího světa pro všechny.

Ve všech těchto i dalších aspektech může proměňující síla lásky přispět k pozitivním změnám a růstu jednotlivců, vztahů i společenství. Díky ní se svět stává lepším a soucitnějším místem.

V závěru mše svaté kněz často říká: „Oslavujte Boha svými skutky.“ Vzájemná láska má být na našem seznamu skutků na jednom z nejpřednějších míst.



Dennis Dillon
Catholic Stand
Přeložila Pavel Štíčka

Dennis Dillon
publicista



Hlavní host:
Robert kardinál Sarah

ČTVRTEK 14. ZÁŘÍ – VYŠŠÍ BROD

17:30 pontifikální nešpory s uctěním ostatků sv. Kříže – v klášteře Vyšší Brod

SOBOTA 16. ZÁŘÍ 2023 – ČESKÉ BUDĚJOVICE

10:00 autorská prezentace překladu nové knihy kard. Saraha Katechismus duchovního života od nakladatelství Hesperion – v ambitech kostela Obětování Panny Marie v Českých Budějovicích

ŘÍMOVSKÁ PODZIMNÍ POUŤ 2023



poutní areál Římovo
po rekonstrukci

SVÁTEK POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE

SOBOTA 16. ZÁŘÍ 2023 – ŘÍMOV

16:00 pontifikální mše svatá (misál 1962) se svěcením korouhví sv. Václava a Ludmily – celebruje Jeho Eminence Robert kardinál Sarah, emeritní prefekt kongregace pro bohoslužbu a svátosti. Doprovází chorální a polyfonní hudba pod vedením MgA. Jiřího Churáčka.

NEDĚLE 17. ZÁŘÍ – PŘENESENÁ SLAVOST POVÝŠENÍ SV. KŘÍŽE V ŘÍMOVĚ

7:00 tichá mše svatá v římovské Loreté
9:00 chorální mše svatá kostele Sslání Ducha Svatého

11:00 pontifikální mše svatá (misál 1970) – celebruje J.E. Robert kard. Sarah.

Doprovází chorální zpěv černické schóly a lidový zpěv římovských poutních písní.

15:00 svátostné pozhennání v kostele

RADOSTI Z GENDERU

To, co se zdá být zcela přirozenou a normální sexuální identitou, se dnes stalo pouhým sociálním konstruktem, který lidem umožňuje donekonečna experimentovat se svou biologickou podstatou a vybírat si jedno či více pohlaví najednou.

Naše vnučka, které ještě nejsou ani čtyři roky, přesně ví, čím chce v životě být. „Chci být mrkev,“ oznámila nám nedávno, „aby si mě lidé mohli dát do salátu.“ „Růžová mrkev,“ dodala, „protože růžová se hodí pro holky. A já jsem holka!“

Ukázalo se, že by se také ráda stala dortíkem – tím nejlepším, jaký lze sníst – ale opět jen v případě, že bude mít růžovou barvu.

O co tu jde? Tedy kromě zjevného a roztomilého důkazu živé představitivosti? Mělo by nás to znepokojovat? Neměli bychom pro ni vyhledat vhodnou terapii? Pouze v případě, že tato posedlost bude přetrvávat až do pozdějšího dětství. Až jí bude dvacet a stále bude toužit být snědena, pak bychom si možná měli dělat starosti. Ale malé holčičky ztotožňující se s mrkví a dortíky se zdají být úplně normální. Zvlášť když jsou dortíky a mrkev růžové.

To je mimochodem všeříkající fakt. Je to vlastně nejpravdivější a nejpoučnější aspekt celé záležitosti: skutečnost, že ona skutečně ví, že je dívka, protože správně vytušila jedinou neoddiskutovatelnou pravdu svého bytí, která spočívá v tom, že je zcela nesporně dívkou. Co jiného to může znamenat než to, že není chlapec? Jinými slovy řečeno, ví, jaký je mezi nimi rozdíl. A dokáže se v tomto ohledu vyjadřovat nesmírně zaníceně a naprosto přesně. Modrá barva, trvá opakovaně na svém, je pro kluky, a proto odmítá nosit cokoli, co byt jen vzdáleně připomíná modrou.

Kolik dospělých to dokáže rozlišit? Zdá se, že mnozí z nich jsou v dnešní době tak traumatizováni woke ideologií, že se tohoto rozlišení vyloženě štítí. Ano, dokonce i několik soudců Nejvyššího soudu v tomto testu selhalo.

Říkám si, zda to není epistemologický problém. Nebo snad lidé prostě nepoznají rozdíl mezi mužem a ženou? Cožpak je nikdo nikdy nepoučil o tom,



Foto: © Lucie Hornikova / Člověk a Víra

jak to binární lidé běžně v reálném životě poznají a instinktivně vědí, kde vede ona důležitá biologická hranice? Prostě, že je toto rozlišení nevyhnutelné, tedy že jsme předurčeni být buď jedním, nebo druhým?

„Anatomie je osud,“ prohlásil doktor Freud, který měl jistě v něčem pravdu. A to, že víme, že tomu tak je, jistě není žádnou výstředností namířenou proti transgenderové loby, která odmítá přijmout za své tělo, které jim dal Bůh.

Jak účinně se kultuře podařilo si lidi v tomto ohledu ohočít. Ochočila si je natolik, že to, co se zdá být zcela přirozenou a normální sexuální identitou, se nyní stalo pouhým společenským konstruktem, který lidem umožňuje donekonečna experimentovat se svým biologickým bytím a vybírat si jedno či více pohlaví najednou.

Dostali jsme se do opravdu hrozného šlamastyky, pokud chaos zasáhl až tak hluboko, pokud je přivykání současnému společenskému vývoji již tak všudypřítomné, že nám chybí odvaha cokoli jasně

vymezit. Všechno je fluidní a proměnlivé, takže zbývá jen jediný pevný a neměnný bod, a to, že všechno je třeba dovolit, dokonce i chemickou kastraci dětí.

Takže sem jsme chtěli dospět? K genderové dysforii jako novému normálu?

Nabízím vám myšlenkový experiment. Zkuste si představit sami sebe v okamžiku narození, krátce poté, co jste opustili matčino lůno, ale s plným vědomím, které máte nyní. A tak sledujete, jak se vše odehrává. Jaká by byla vaše reakce, vaše úplně první, zcela spontánní reakce? Nebyli byste naprosto ohromeni skutečností, že existujete – vlastně úplně omráčeni planoucí jsoucností svého bytí?

„Statisticky vzato,“ říká Lewis Thomas, bystrý a nadaný pozorovatel vesmíru, „pravděpodobnost, že tu někdo z nás bude, je tak malá, že pouhá skutečnost, že existujeme, by nás všechny měla přivádět do stavu blaženého údivu.“ Jak jinak byste popsali onen zážitek, že byste se sama viděli právě v tom vzácném okamžiku zrození? „Život“, jak by řekla básnířka Emily Dickinsonová, „vede

k natolik silnému údivu, že nechává jen málo prostoru pro jiné činnosti.“ Tak jen do toho a oddejte se údivu nad tím, že existujete.

Ze všech „nemožných věcí, které jsou“, jak by řekl Chesterton, je to, že vůbec žijeme, jistě ta nejúžasnější. A opět, jaká je pravděpodobnost, že se tak stane? A vy vidíte celý ten úžasný zázrak, jak se vynořujete z útroby ženy – vaší matky!“ – kterou zatím ještě neznáte. Jaký převratný okamžik to musí být. Ještě zázračnější než vzkříšení Lazara z mrtvých.

Nebo tak alespoň učí svatý Augustin, když nás ujišťuje, že jelikož starý Lazar již byl, na rozdíl od dítěte, které nikdy nebylo, je narození dítěte mnohem větším zázrakem. Že přejít z naprosté nicoty do bytí, což představuje početí a narození dítěte, bude vždy mnohem působivější skutečností. Koneckonců, pokud jste Bůh, jak těžké může být přivést zpět k životu tělo, které jen pár dní předtím

zemřelo? Ale stvořit život *ex nihilo*? To je skutečně působivé.

A zvláště když pomyslíte, že jste se na tom ani v nejmenším nepodíleli! Všechno se to děje vám a je to ta nejúžasnější podívaná, na kterou je jedinou adekvátní reakcí vděčnost, dík za dar, který jste si sami nikdy nemohli dát.

Nuže, je-li toto naše první zjištění při pohledu zpět na počátek – kdy jsme pro jistotu vybaveni dospělým vědomím –, jistě nás nepřekvapí zjištění, že člověkem se staneme jedním ze dvou způsobů, které si prostě nemůžeme vyjednat. Jinými slovy, člověk je buď muž, nebo žena, a mezi těmito dvěma způsoby prostě není žádný manévrovací prostor. Bez dalších okolností chci říct, že je to danost, nezbytná součást jednoho balíčku, jehož rozbalení vždy přináší velkou radost všem šťastným párům, které se na jeho vzniku podílely.

A že ostatním vůbec žádnou radost

nepřináší – ba naopak, vyvolává nejstrašnější sebepoškození –, je jistě příznakem mnohem většího problému, který souvisí se samotnou lidskou identitou, jejíž zdroj a smysl může pocházet pouze od Boha. My však už přece v Boha nevěříme. Inu, vytvořili jsme pořádný chaos.

Regis Martin
Crisis Magazine
Přeložil Pavel Štíčka



Dr. Regis Martin
profesor teologie na Františkánské
univerzitě Steubenville

DOBŘE ROZUZLENÍ: PROČ BY KAŽDÝ MĚL ČÍST KLASICKOU LITERATURU

Musím přiznat, že když jsem šel poprvé do divadla na Shakespearovu hru, tak jsem se v prvních scénách dost ztrácel.

Shakespearova angličtina je mnohem starší a formálnější než ta naše, takže když sledujeme jeho dílo, máme někdy pocit, jako bychom poslouchali cizí jazyk. Byl jsem z toho zmatený a měl obavy, že mi hra nebude dávat smysl. Začínal jsem mít také strach, že se mě zmocní ten nejobávanější pocit v naší moderní době instantní zábavy: nuda.

Ale pak se stalo něco zvláštního. Najednou jsem podobně jako cestovatel v cizí zemi chytal kousky tamějšího jazyka. Ve spojení s fyzickým jednáním postav jsem začal chápat, o co jde. Nerozuměl jsem všemu, ale jak hra pokračovala, zjišťoval jsem, že dokážu chápat celkový děj. Stále lépe se mi dařilo sledovat květnatou řeč herců a uvědomoval jsem

si, jak bohaté – a často humorné – jsou jejich promluvy. A co bylo nejlepší, začalo mi na postavách a na tom, co se s nimi stane, skutečně záležet.

Tento příběh uvádím jako ilustraci. Věřím, že každý nejen může, ale měl by číst, chápat, užívat si a těžit z klasické literatury. Myslím, že moje zkušenost z divadla je určitým příkladem toho, jak se asi cítí moderní člověk, který se poprvé odváží přiblížit ke klasické literatuře. V dnešním vzdělávacím systému a kultuře jsou klasická díla – tedy ta, která jsou uznávaná a kritikou oceňovaná a která jsou všeobecně považována za vrchol literární imaginace – poněkud opomíjena. V důsledku toho se s těmito díly ve skutečnosti setkal jen málokdo z nás, a po-

kud ano, tak často jako s něčím chmurným, akademickým a nepřístupným.

Já však tvrdím, že dojem nepřístupnosti literatury je pouhou iluzí, kterou je třeba zaplašit. Když půjdeme na Shakespearovu hru, uvidíme, co se stane, když zůstaneme u obtížného textu: Jakmile si zvykneme na jeho jazyk a rytmus, zjistíme, že začne docházet k proměně. Příběh se najednou stává nejen přístupným, ale i poutavým. A to je první důvod, proč by měl každý číst klasickou literaturu: protože je zábavná. Všichni máme rádi příběhy – i když nejsme velcí čtenáři. Pokud jste se někdy dívali na film nebo dokonce jen četli komiks a líbil se vám, pak máte rádi příběhy. A nikdo nevypráví příběhy lépe než mistři: od Danta po Dickense,

od Homéra po Hemingwaye, od Cervantese po Shakespeara, od Tolkiena po Tolstého. Možná nám bude chvíli trvat, než si na tyto autory zvykneme – jejich tempo může být o něco pomalejší než u typického moderního sci-fi thrilleru a jejich jazyk složitější – ale odměna je úměrná této výzvě. Tito autoři spřádají příběhy, které vás naprosto pohltí. Vytváří postavy skutečnější a živější, než je kdejaký akční hrdina, milostné příběhy silnější a smysluplnější než je kdejaká teenagerovská romance a dobrodružství vzrušující a nebezpečnější než v kdejakém filmovém trháku. Jejich díla čtou celé generace. Je zřejmé, že na těchto autorech něco je.

Druhým důvodem, proč by měl každý číst klasickou literaturu, je to, že se z ní můžeme mnohému naučit. Klasická beletristická díla samozřejmě nejsou učebnice, které by vás učily, jak funguje trávicí soustava nebo jak dělit mnohočleny. Ale jak upozorňuje učitel a básník Michael Larson ve své knize *Durable Design* z roku 2012, poučí vás o něčem mnohem zajímavějším a důležitějším: o lidské povaze.

Klasičtí autoři chápou, co to znamená být člověkem, co člověka motivuje, jak rozhodnutí jednoho člověka ovlivňují životy lidí kolem něj. Rozumějí nejinak zivnějším pocitům, nejtěžším zkouškám, největším radostem, tomu nejlepšímu i nejhoršímu, čeho jsme schopni, a to vše promítají do svých děl. Larson nám připomíná, že četbou klasických beletristických děl se téměř z první ruky dozvídáme o složitosti lidského života. To je poznání, které můžeme všichni bez výjimky zcela prakticky využít: Poznání života, které získáme z literatury, můžeme využít k tomu, abychom sami dobře žili.

Někdy nám literatura poskytuje tolik potřebnou emocionální a psychologickou podporu a inspiraci. Pokud například někdo z nás někdy pocítil smutek nad ztraceným domovem, ztrátou rodiče nebo neopětovanou láskou, abychom uvedli jen několik příkladů, zjistí, že v tom není sám: Odysseus pláče pro své království Ithaka v Homérově *Odysei*, hlavní postava truchlí nad předčasnou smrtí své milované matky v Dickensově *Davidu Copperfieldovi* a Orsinova vášni-



Foto: Giammarco Boscaro / Unsplash

vá láska k Olivii se setkává s lhostejností v Shakespearově *Večeru tříkrálovém*. V literatuře najdeme nespočet postav, které čelí stejným problémům jako my, a díky mistrovskému vyprávění jejich příběhů můžeme pochopit, že tyto zkoušky jsou součástí „lidského stavu smutku a radosti“ – abychom použili termín Wendella Berryho z knihy *The Unsettling of America* – a hlavně pocítíme v kostech, že tyto zkoušky lze vydržet, že nás mohou proměnit.

Moje poslední poznámka se týká šťastných konců. Ne všechna velká literární díla mají šťastný konec, ale mnohá z těch nejlepších ano. Jedny z nejsilnějších knih jsou ty, v nichž postavy čelí obrovským obtížím a zdánlivě beznadějným situacím, ale nakonec je překonají a zvítězí. Toto téma překonávání zdánlivě nepřekonatelné temnoty, a to zejména ve chvíli, kdy se zdá, že je veškerá naděje ztracena, se dotýká něčeho hluboko v nás všech. Všichni toužíme po tomto konečném vítězství nad vlastními problémy, i když to ne vždy dokážeme konkrétně vyjádřit. Krásně to vystihl J. R. R. Tolkien ve svém esejí „*O pohádkách*“ z roku 1947. Mluví zde konkrétně o fantasy příbězích, ale tento koncept se může vztahovat na všechny velké beletristické příběhy:

„Tato radost, která je jednou z věcí, jež pohádkové příběhy dokáží tak báječně vytvořit, nemá ve své podstatě nic

společného s ‚únikem‘ ani ‚prcháním‘. V pohádce – či jiném světě – je to náhlá a zázračná milost, o níž nelze předpokládat, že se ještě někdy vrátí. Nepopírá existenci diskatastrofy, smutku a nezdaru – tyto věci jsou nutné, aby mohla být zakoušena radost z osvobození. Popírá obecnou a konečnou porážku (navzdory mnohým dokladům o ní) a v tom je evangeliem, poskytujíc prchavý záblesk Radosti, Radosti za hradbami tohoto světa, pronikavé jako hoře.“

Klasické knihy jsou pro nás všechny, protože nás baví, učí a inspirují. Pojednávají o tématech, s nimiž se můžeme všichni ztotožnit. A pro čtení a pochopení klasické literatury nejsou zapotřebí žádné zvláštní požadavky. Stačí být jen člověkem.

Walker Larson
Intellectual Takeout
Přeložil Pavel Štíčka



Walker Larson
učitel literatury a historie

SVATÝ ROK 2025

Současný synodální proces v katolické církvi, který je pojat jako velkorysá příležitost k široké diskusi v rámci celé katolické církve, vykazuje bohužel zjevný nedostatek: není totiž nijak konkrétněji tematicky zaměřen. Tím jakoby se otevřel bíanco šek každému, kdo se cítí povolán vyjadřovat se v církvi o čemkoli bez náležité kvalifikace a často bohužel i bez znalosti nauky církve, jak si před nedávnem postěžoval sám pražský arcibiskup, ba dokonce i úmyslně proti této nauce. Za těchto okolností nelze vyloučit, že se slavení synody o synodalitě může uzavřít závěrečnými dokumenty, které by obsahovaly pouze neutrální všehočuhť nápadů, názorů a představ. Do synodálního procesu se však nainvestovalo tolik energie, že nelze ztratit tvář, a proto lze jen doufat, že se snad podaří zformulovat jeho věcné a inspirativní závěry. Pokud snad přece ne, je velmi potěšující skutečností, že nás vbrzku očekává Svatý rok 2025, jenž má být zaměřen na učení Druhého vatikánského koncilu. To už není abstraktní zadání ve stylu „co očekávám od katolické církve“, nýbrž programové zamýšlení nad koncilními dokumenty, které se ve svém souhrnu opravdu týkají široké škály konkrétních témat života církve.

Úspěšné však může být vyústění tohoto ušlechtilého úmyslu pouze tehdy, bude-li předmětem iniciativ a aktivit u příležitosti Svatého roku skutečná nauka koncilních otců. Chybné pojetí koncilu jakožto trampolíny k odrazu, který měl zahájit bezbřehý proces transformace církve, totiž neustále přináší své hořké plody. Roku 2022 vystoupil z katolické církve v Německu dosud nejvyšší počet plátců církevní daně, více než 500 tisíc. Chlácholivá představa, že k otřesům církve docházelo pouze v bezprostředním období po koncilu, zatímco později se situace stabilizovala, nemůže ve světle tohoto až symbolického čísla obstát. Přitom je to právě církev v Německu, která se stále cítí být apoštolem a avantgardou toho skutečného chápání koncilu. Finanční zdatnost německé církve jí navíc



Giotto di Bondone: Vyhlášení prvního Svatého roku papežem Bonifácem VIII. v roce 1300 (1300)

propůjčuje neporovnatelně významnější slovo v rámci univerzální katolické církve, než by jí mělo podle skomírajících výsledků vlastní pastorace náležet.

Svatý rok 2025 by měl dovést církve k tomu, že se konečně přestanou stále dokola obehřávat stereotypní sebechvály o koncilu jakožto „novém jaru“, „vanutí Ducha“ apod. Spíše je třeba se poctivě zamyslet nad tím, do jaké míry například dobře míněná (po)koncilní snaha církve o otevřenost vůči světu nezpůsobila opačný efekt, než byl původně zamýšlen: nelze snad pozorovat, že místo aby církev prokvasila tento svět, prokvasila světská mentalita spíše ji samotnou?

Ke kritické reflexi nad škodlivými trendy, které se po koncilu vloudily do církve, máme k dispozici metodologické instrumentarium od nikoho menšího, než od samotného zesnulého papeže Benedikta. Ten se koncilu ještě jako mladý kněz a znalec (*peritus*) aktivně účastnil a po celý svůj následující život převá-

děl skutečnou, neredukovanou nauku koncilu do praxe církve, za což si ovšem vysloužil živočišnou nenávisť ze strany těch, jejichž pomníkem je například ztráta oněch 500 tisíc jen za minulý rok. Zároveň ovšem platí, že tak, jako nesmíme falzifikovat skutečné znění dokumentů koncilu, nesmíme dezinterpretovat ani samotného papeže Benedikta. Prvoplánový pokus o takové retušování bohužel nalezneme v přípravném materiálu ke Svatému roku, kde se cituje zdánlivě pochvalná pasáž kardinála Ratzingera o koncilové liturgické reformě a jejích důsledcích. Podle Ratzingerova vynalézavého příměru byla „freska liturgie“ téměř skrytá pod nánosy pozdější omítky, avšak „díky liturgickému hnutí a konečně díky Druhému vatikánskému koncilu byla freska odhalena a my jsme byli okamžitě uchvázeni krásou jejich barev a postav“. Zde citace v přípravném dokumentu končí. Ratzingerův text ovšem pokračuje mnohem méně idyllicky, i když v témže



Piastr ze Svatého roku 1675 vydaný za Klementa X. římskou mincovnou. Foto: Claritas / wikimedia

obrazném stylu: „Zároveň však liturgii ohrožovaly klimatické podmínky a také mnohé restaurátorské zákroky a hrozilo, že bude zničena, pokud se rychle neudělá to nejnnutnější, aby se těmto škodlivým vlivům zamezilo.“ Dokonce je třeba vše učinit pro to, „aby se znovuodkrytí nestalo prvním krokem k definitivní ztrátě“. Toto nelibé pokračování už však v našem prvoplánově pochvalném dokumentu schází. Skutečnému poznání koncilu a jeho následného působení nikterak nenapomůžeme, budeme-li se uchylovat k zamlčování a polopravdám.

Budoucí papež Benedikt ještě jako kardinál Ratzinger, prefekt Kongregace pro nauku víry, přispěl bystrými postřehy k tomu, jak zjišťovat cizorodý charakter myšlenkových a duchovních směrů, které se v pokoncilním období vkrádaly do katolické církve. O marxismem nasáklé latinskoamerické teologii osvobození rozpoznal, že ve své údajné snaze zastávat se chudých není autenticky jihoamerická, nýbrž že za španělštinou a portugalštinou jejích hlasatelů se skrývá myšlenkové podhoubí blahobytných západních univerzit, prošpikovaných marxistickou ideologií. Hlavním Ratzingerovým argumentem však je, že marxistickou metodu nelze separovat od celého Marxova ateistického a materialistického učení a použít ji beze změny jakožto metodu pro katolickou teologii a církevní praxi.

Týž Ratzingerův metodologický přístup se také projevil například v listu Kongregace pro nauku víry katolickým

biskupům „o některých aspektech křesťanské meditace“ z roku 1989. Zde se opět upozorňuje na to, že ideově cizorodý základ nelze jednoduše přenášet do církevního myšlení i praxe. Jakkoli jsou například jóga nebo transcendentální meditace svojí exotickou přitažlivostí zajímavé a stávají se mnohdy doslova módou, vycházejí z duchovního a náboženského základu, který je zcela vzdálen křesťanství, a nelze je v duchovním životě katolických křesťanů automaticky imitovat jakožto „pouhé“ meditační techniky.

Lze tedy zobecnit: nemůžeme si od druhých bez náležitého rozmyslu vypůjčovat, co se nám u nich líbí nebo v čem se cítíme zahanbení a provinilí, že nám právě toto údajně schází. Tak například na základě utkvělé představy, že katolíkům zoufale chybí radostné nadšení z víry, transplantuje charismatická obnova do katolické církve zkušenost amerického protestantismu 19. a 20. století. Avšak spojení duchovních základů, které nevyrostly z katolické tradice, s liturgií a naukou katolické církve, zcela logicky nemůže být bezproblémové. Však právě mnozí celebranti čerpající z této spirituality rádi vkládají do katolické liturgie subjektivně laděné a závaznými rubrikami nepovolené vsuvky a efekty, jimiž chtějí shromážděnému lidu poskytnout něco vynalézavého navíc, co jim jinak domněle fádni „oficiální“ liturgie neposkytuje. Také mezi zkušeností darů Ducha svatého v prvotní církvi, jak ji popisují Skutky apoštolů a svatý Pavel, a praxí

objevenou po dlouhých staletích americkým pentekostalismem, není prokazatelná dějinná kontinuita, která by ověřila například oprávněnost praxe křtu v Duchu svatém, mluvení jazyky apod.

Právě tak neexistuje nepřerušovaná kontinuita mezi starodávným obdobím biskupských synod, které katolická církev například pod vedením sv. Cypriána kdysi slavila, a novodobým přístupem k synodalitě, jak ji zakotvily teprve normy Pavla VI. po Druhém vatikánském koncilu. Daleko bližší je této obnovené synodální praxi v katolické církvi zkušenost odpozorovaná z nekatolických církví, jejíž zásadním a z hlediska katolické věrouky zcela nepřijatelným prvkem je „hlasování o pravdě“. Jestliže tedy zvědaví věřící a senzacechtiví novináři sledují, která ze skupin hlasujících synodálů dosáhne většiny a na kterou stranu se pak připojí Svatý otec, aby prý zavedl v církvi dosud nevidané revoluční změny, ocitáme se mentalitou jinde než v katolické církvi. Její dosavadní devizou bylo vždy pevné naukové zázemí, z něhož následně vycházela pastorační praxe odpovídající závazné církevní nauce. Za tuto dogmatickou neústupnost bývala katolická církev nenáviděna jakožto tmářská a rigidní instituce. Kdo však poctivě toužil „doplout do přístavu Kristovy pravdy“, našel právě v takto nekompromisní církvi pevnou a jistou oporu.

Říká se, že na Druhém vatikánském koncilu se katolická církev vyrovnala s osvícenstvím a protestantismem. Nastal nejvyšší čas číst koncil konečně tak, aby církev zůstala především sama sebou, podle toho také smýšlet a následně i konat.

P. Stanislav Příbyl



Doc. JUDr. Stanislav Příbyl, Ph.D., Th.D., J.C.D. rektor kostela Nanebevzetí Panny Marie na Karlově v Praze, soudce Metropolitního církevního soudu

MATERIALISTICKÉHO POHLEDU NA ŽIVOT UŽ BYLO DOST

Pěší poutě získávají stále větší oblibu. V Čechách rádi putujeme například do Hájků nedaleko Prahy nebo na Svatou horu u Příbrami, na Moravě vyhrává Velehrad, krásné poutě bývají i ve Křtinách. Naši polští sousedé zažili v letošním roce poutnický rekord – při pěší pouti ze všech koutů Polska do Čenstochové dorazilo na slavnost Nanebevzetí Panny Marie 41 tisíc poutníků. Nejdéle putovali poutníci, kteří vyšli z poloostrova Hel, kteří ušli 638 km za 19 dní! A jen z Varšavy přišlo 10 tisíc poutníků (byly to skupiny hasičské, pouť vojáků, akademických skupin apod.). Když se putuje, připojuje se i úmysl, letošní jasnohorské putování bylo spojeno s modlitbou za jednotu a bezpečí v zemi, za ukončení války na Ukrajině, za lásku v rodinách a za nová kněžská a řeholní povolání. Dobře víme, že naše Matka neopomene žádnou naši prosbu, tak i toto tak mocné volání tolika poutníků jistě přinese požehnání.

Týdeník *Echo* přinesl esej Stanislava Komárka s titulkem „Svět patří nám, starcům“. Vydářený text přináší zajímavé pohledy i otázky. Autor si všímá toho, že vůdcové světa se pohybují ve věkových kategoriích cca 70 let. „Jaká jsou vlastně specifika starců proti mladíkům? Známe to ostatně už na vlastní kůži. Vždycky mě podivuje a děsí, že Evropa, pomíneme-li přijímání migrantů, jimž pak vyčítáme, že nesdílejí naše hodnoty, v zásadě nespolehá na přirozenou reprodukci, ale na pokud možno co nejdelší prodloužení pracovního věku již žijících lidí. Je to jako strategie zahrádkáře, který se snaží podpíráním a hnojením prodloužit plodnost svých stromů, ale vysazuje sotva jaké.“

Nálada ve společnosti bohužel posiluje obavy ze střetu mladé a staré ge-



Poutní slavnost Nanebevzetí Panny Marie, Dolní Ročov. Foto: Petr Synek / Člověk a Víra

nerace. Mohli jste podobně jako já narázet na blog jistého novináře jménem Dalibor Martínek. Ten píše: „Důchodci žijí ve velkých bytech, rodiny s dětmi se mačkají v jedné místnosti.“ Čísla mluví zřetelně a potvrzují, že rodiny často žijí v menších prostorech než senioři. Házet však takto žurnalisticky vidle do mezi generace, které by si naopak měly být řekla bych nejbližší (mladé rodiny s dětmi a senioři, kteří jsou zhusta rodiči a prarodiči), je nebezpečné. Není to na dobrý čas (ale on by asi nebyl nikdy). Předložené úvahy autora míří k nástrojům komunistické vynucovací politiky solidarity – ať máme všichni stejně. Seniorům však není nutné závidět velké byty nebo staré, zhusta energeticky mimořádně náročné domy, kde jsou sami. A není nutné litovat rodinu s 6 dětmi, která žije doslova i fyzicky velmi nablízko na sto metrech čtverečních.

Materialistického pohledu na život už bylo dost. Ten nabízí například i myšlen-

ku, že lidé a zvířata jsou si rovni. Humanizace zvířat není novým fenoménem, ale jeho síla stále roste. V Německu byla založena první „církve“ pro pohřbívání zvířat. Někteří teologové věří, že zvířata jsou plnohodnotnými členy rodiny a měla by být důstojně pohřbena. Morální teolog Michael Rosenberger, který působí zároveň v redakční radě *AUC THEOLOGICA*, časopisu vydávaném pražskou teologickou fakultou, prohlašuje, že je připraven pohřbít zvíře křesťanským způsobem. Hluboké pouto ke zvířeti vyplývá z upřímného a vitálního vztahu, který je přerušen smrtí. Rád by proto podpořil lidi, kteří se se svým mazlíčkem loučí. A prakticky to vypadá jak? Tak mají prý různé obřady: Někteří, říkají, že chtějí mít věci hotové rychle, jiní očekávají několik hodin trvajících obřad doprovázený recitací „Otče náš“ v aramejštině. Vše záleží na klientovi.

-zd-